

[The Knowledge Bank at The Ohio State University](#)

Article Title: Славянский текст Третьей книги Баруха

Translated Title: The Slavic Text of the Third Book of Baruch

Article Author: Harry E. Gaylord (Universiteit Groningen)

Journal Title: *Polata Knigopisnaia*

Issue Date: March 1983

Publisher: William R. Veder, Vakgroep Slavistiek, Katholieke Universiteit, Postbus 9103, 6500 HD Nijmegen (Holland)

Citation: *Polata Knigopisnaia: an Information Bulletin Devoted to the Study of Early Slavic Books, Texts and Literatures* 7 (March 1983): 49-56.

Appears in:

Community: [Hilandar Research Library](#)

Sub-Community: [Polata Knigopisnaia](#)

Collection: [Polata Knigopisnaia: Volume 7 \(March 1983\)](#)

Славянский текст Третьей книги Варуха

HARRY E. GAYLORD

Прошел почти век, как NOVAKOVIĆ 1886 опубликовал первый славянский текст *Откровения Варуха*, известный в науке как *Третья книга Варуха (III Варуха)*.

Через десять лет он стал известен мировой науке в переводах: немецком (BONWETSCH 1896) и английском (MORFILL 1897), последний рядом с греческим текстом (JAMES 1897), блестящий комментарий к которому не потерял до сих пор свое значение. К сожалению, опубликованный славянский текст восходил к неисправному списку основательно переработанной редакции, и поэтому, естественно, казался худшим, чем текст дошедших до нас поздних греческих списков (XV века). HAGE 1974, хотя воспринял в основу нового перевода самый исправный список этой переработанной редакции, но в своем введении и комментарии к греческому тексту, по-видимому, придерживался старого перевода Бонвеча.

Через двадцать лет были опубликованы, кроме одного, все важные славянские списки *III Варуха* (ТИХОНРАВОВ 1894, СОКОЛОВ 1907). Исследование Соколова отличается точностью воспроизведения рукописного текста и содержательностью комментария, благодаря его широкой осведомленности в славянской рукописной, в частности, эсхатологической письменности. Однако его увлечение богомилизмом и его искаженные текстологические концепции ввели в заблуждение последующие поколения исследователей, которые довольствовались опубликованными им материалами и заключениями, не проверив их в свете приведенных им доказательств. Только BOBOLENSKY 1948 и TURDEANU 1950 (развернуто 1981) провели строгое разграничение между историей передачи славянских апокрифических текстов и явлениями богомилизма. Их концепции все шире принимаются в наши дни.

LÜDTKE 1911 обратил внимание на то, что список Тихонравова (исследование Соколова ему, по-видимому, не было известно) ближе соответствует греческому тексту, и предложил дальше изучать это соответствие. ЛАВРОВ 1921 мимоходом указал на значение для изучения *III Варуха* Синайской рукописи, часть которой была привезена Тишендорфом в Ленинград. Ни первое, ни второе наблюдение не нашли отклика в науке, хотя обе статьи упоминаются в библиографиях.

Работая по направлению, указанному Людтке и Лавровым, я установил, что *Синайский Сборник № 34* (ркпп. Ленинград, ГПБ, Греч. 70 и Синай, MSC,

Slav. 34), действительно, лучше всего отражает исконный славянский перевод, сделанный не позже начала XII века, причем списки Тихонравова и Соколова (Барсовский список 1701 года, снова еще не найденный в ГИМе) полезны для восстановления некоторых испорченных мест. Все другие списки восходят к переработке основного текста, датируемой до конца XIII века, и поэтому их можно привлекать к реконструкции славянского архетипа только с большой предосторожностью.

На основе *Синайского Сборника* я подготовил новое критическое издание славянского текста *III Варуха*, которое должно выйти как II. том серии *Early Slavic Texts* в издательстве IDC (Zug, Швейцария) до Международного конгресса славистов в Киеве. В издание войдут греческий текст, факсимиле славянских списков и указатели.

Располагая надежной основой для реконструкции славянского архетипа, возможно будет по-новому истолковать данные двух сохранившихся поздних греческих списков как следы основательной переработки текста и на греческой почве. Возможно будет и сформулировать более обоснованные гипотезы по истории передачи греческого текста. Наконец, есть надежда, что реконструкция славянского архетипа и лежащего в его основе несохранившегося греческого подлинника поможет пролить свет на происхождение и историю текста в целом, о чем написано столько на столь шатких основаниях.

Ниже я публикую сводный, нормализованный "четый" текст *III Варуха* в современной пунктуации для более удобной, по сравнению с критическим изданием, ориентации читателя.

Библиография

- BONWETSCH N. 1896: Das slavisch erhaltene Baruchbuch. *Nachrichten v.d.kgl. Gesellschaft d.Wissenschaften z.Göttingen, Phil.-hist.Klasse*:91-102.
- HAGE W. 1974: Die griechische Baruch-Apocalypse; in: KÜMMEL W. et al. (ed). *Jüdische Schriften aus hellenistisch-römischer Zeit*, V/1.
- JAMES M.R. 1897: *Apocrypha Anecdota*, II (= *Texts and Studies*, V/1).
- ЛАВРОВ П.А. 1921: Заметка об Апокрифах в рукописи Публичной Библиотеки Греч. 70. *Južnoslovenski Filolog* 11:61-64.
- LÜDTKE W. 1911: Beiträge zu slavischen Apocryphen. *Zeitschrift f.d.alttestamentliche Wissenschaft* XXXI:218-231.
- MORFILL W.R. 1897: The Apocalypse of Baruch Translated from the Slavic; in: JAMES M.R. 1897.
- NOVAKOVIĆ S. 1886: Otkrivene Varuhovo. *Starine* XVIII:48-54.
- OBOLENSKY D. 1948: *The Bogomils*. Cambridge.
- СОКОЛОВ М.И. 1907: Апокрифическое Откровение Варуха. *Древности. Труды Славянской комиссии Имп.Моск.Арх.Общества* IV/1:201-258.
- ТИХОНРАВОВ Н.С. 1894: Апокрифические сказания. *Сборник ОРЯС* LVIII:48-54.
- TURDEANU E. 1950: Apocryphes bogomiles et pseudo-bogomiles. *Revue de l'histoire des religions* LXIX:178-218; ID. 1931: *Apocryphes slaves et roumains de l'Ancien Testament* (= *Studia in Vet.Test.Pseudepigr.*, V).

ОТЪКРЪВЕНИЕ ВАРОУШЕ

КѢДА ПОСЛАНАЪ БЪИСТЬ ФАНОУИЛЪ ПОВЕЛѢНИЕМЪ ВЛАДЪИКИ ВЪ СВАТЪАЖ ГОРЪ СНО-
НЪА НА РЪЦѢ КѢДА ПЛАКА СЯ О ПЛѢНЕНИИ ІЕРОУСАЛИМА. ГОСПОДИ, БЛАГОСЛОВИ.

I

1 КѢДА ПЛѢНИ НАВЪХОДНОСОРЪ ЦѢСАРЬ ІЕРОУСАЛИМЪ И ОБОГАТИ ВАВУЛОУА,
СЕ АЪ, ВАРОУХЪ, ПЛАКАХЪ СЯ НЕМЪЛУЪНО И ГЛАГОЛАХЪ: 'ГОСПОДИ, ЧЪТО ПРАВЪДЪ-
НЪ БЪИСТЬ НАВЪХОДНОСОРЪ ЦѢСАРЬ? ПОВЪТО НЕ ПОЩАДѢ ГРАДА СВОЕГО ІЕРОУСАЛИ-
МА, ИДЕЖЕ ВИНОВАДЪ ТВОИ СЛАВЪНЪИИ? ЧЪТО СЕ СЪТВОРИ, ГОСПОДИ?' 2 И СЕ ПЛА-
УЩОУ МИ СЯ, И СЕ АНГѢЛЪ ГОСПОДЪНЪ ПРѢДЪСТА И РЕЧЕ МИ: 'ОУМЪЛУИ, МЪЖОУ ЖЕ
ЛАННА НЕГО, ТАКО БО ПОДОВАШЕ ІЕРОУСАЛИМОУ ПРИНАТИ. 3 НЪ ТАКО ГЛАГОЛЕТЪ ГО-
СПОДЪ ВЪСЕДЪРЖИТЕЛЪ, И ПОСЛА МА ПРѢДЪ ЛИЦЕМЪ ТВОИМЪ ДА ТИ СЪКАЖЪ ВСЯ ТА-
ИИЪ БОЖИА, ЗАНЕ СЪЗЪА ТВОА И ГЛАСЪ ТВОИ ВЪИИДЕ ВЪ ОУШИ ВЪСЕДЪРЖИТЕЛА
БОГА. 4 НЪ РЪЦИ МИ ДА НИ ПРИЛОЖИШИ НИ ОУЛОЖИШИ, И СЪКАЖЪ ТИ ТАИИЪ МЪНОГЪ,
ИХЪЖЕ НЕ ВИДѢ УЛОВѢНЪ НИКОЛИЖЕ.' 5 И РѢХЪ АЪ, ВАРОУХЪ, КЪ АНГѢЛОУ: 'ЖИВЪ
ГОСПОДЪ БОГЪ, АЩЕ ПОКАЖЕШИ МИ И СЪЗЪАШЪ, НЕ ТРѢБОУЪЖ НИ ПРИЛОЖЪ СЛОВЕСЕ КЕ-
ДИННОГО. АЩЕ ОУЛОЖЪ, ТО ПРИЛОЖИТЪ МЪНѢ ГОСПОДЪ ВЪ ДЪНЪ СЪДЪНЪИИ СЪДЪ.'

II

1 И ВЪЗЪАТЪ МА АНГѢЛЪ СИЛЪА И НЕСЕ МА, ИДЕЖЕ БѢ ОУТВЪРЖДЕНІЕ НЕБЕСЕ И
БѢАШЕ ПРЪЗВОЕ НЕБО, И НА ТОМЪ НЕБЕСИ ПОКАЗА МИ ДЪВРИ ПРѢВЕЛИКИАНА. 2 И РЕ-
ЧЕ МИ АНГѢЛЪ: 'ВЪИИДѢВѢ ВЪ ДЪВРИ СИА.' 3 И ВЪИИДОХОВѢ ИАКО ШЪСТИНЕ ДЪИИИ
·Л· 4 И ПОКАЗА МИ СЪПАСЕНІЕ. 5 И ВИДѢХЪ ПОЛЪЕ; БѢАХЪ ТОУ УЛОВѢИИ ЖИВЪШЕ,
ИМЪЖЕ ЛИЦА БѢАХЪ ВОЛОУА, РОСИ РЕЛЕНИ И НОГЪА КОЗИНА, УРЪСЕЛА ИХЪ ОВЪИНА. 6
И ВЪПРОСИХЪ АЪ, ВАРОУХЪ, АНГѢЛА: 'СЪКАЖИ МИ, ЧЪТО ЕСТЬ ТЪЛЪСТОТА НЕБЕСЕ,
КЕЖЕ ПРОВОХОВѢ И ЛИ ЧЪТО ЕСТЬ ПОЛЪЕ, ДА АЪ СЪКАЖЪ СЪИНОМЪ УЛОВѢУЪСЪКИ-
ИМЪ.' 7 РЕЧЕ МИ ФАНАИЛЪ: 'ДЪВРИ, ИЖЕ ВИДѢ РЕЛИКО ОТЪ ВЪСТОКА И ДО ЗАПАДА,
ТОЛИКА ЕСТЬ ТЪЛЪСТОТА НЕБЕСЕ; РЕЛИКО ОТЪ ЗЕМЛА ДО НЕБЕСЕ, ТОЛИКА ЕСТЬ ШИ-
РОТА НЕГО; ПОЛЪЕ ЖЕ, ИДЕЖЕ СТОАХОВѢ...' 8 РЕЧЕ МИ: 'ХОДИ, И ПОКАЖЪ ТИ ТА-
ИИЪ.' 9 РѢХЪ АЪ КЪ АНГѢЛОУ: 'ГОСПОДИ, СИ ИНООБЪРАЗЪИИ, КЪТО СЪТЪ?' 10 И
РЕЧЕ МИ АНГѢЛЪ: 'СИ СЪТЪ, ИЖЕ СЪЛЪПЪ БОГОВОРЪНЪИИ СЪЗЪДАША. ИЗЪГНАА Я ГОС-
ПОДЪ.'

III

1 И ПОИЪТЪ МА АНГѢЛЪ И ВЕДЕ МА НА ·Б· РЕ НЕБО И ПОКАЗА МИ ДЪВРИ ВЕЛИ-
КИАНА ОТЪВЪРЪСТЪА. 2 И РЕЧЕ МИ АНГѢЛЪ: 'ВЪИИДѢВѢ ВЪ МА.' И ВЪИИДОХОВѢ, ЛЕ-
ТАЩА ИАКО ШЪСТИНЕ ДЪИИИ ·Ъ· 3 И ПОКАЗА МИ КЛѢТЪ ВЕЛИКА, И БѢАХЪ ЖИВЪШЕ ВЪ
НЕИ ИНООБЪРАЗЪИИ, ИМЪЖЕ ЛИЦА БѢАХЪ ПЪСЪА И НОГЪА РЕЛЕНА И РОСИ КОЗИИ. 4
И ВЪПРОСИХЪ АНГѢЛА: 'ГОСПОДИ, КЪТО СЪТЪ СИ?' 5 И РЕЧЕ МИ: 'СИ СЪТЪ ПОМЪИ-
СЛИВЪШЕ СЪЛЪПЪ СЪЗЪДАТИ, ТИ БО ВЪ ЧАСЪ ИЗЪГНАША МЪЖА И ЖЕНЪ МЪНОЖЪСТВО ТВО

рити планинѣзи, въ нѣхъже жена едина: приближи са ѣн родити, и не отъпоу-
стиша ѣна, нъ матици роди и приемыши окрихъ свои и обрѣтѣ отроуа и остави
отроуа своѣ и пакзи твораше планинѣзи. 6 И ѣви са имъ Господь Богъ и прѣ
мени имъ ѣзикзи. 7 И създаавше имъ стлѣпъ четъире съта ламать и шесть
десаѣт и три, приидоша проврѣтѣтъ небесе да видѣтъ, стькнѣно ли естъ небо
или мѣдно. 8 Видѣвъ же ѣа, Богъ и не послуша ихъ, нъ порази ѣа невидимо.'

IV

1 И рѣхъ азъ, Вароухъ: 'Велика ми показа Господь.' 2 И рече ангѣлъ:
'Прииди, и взнидѣвѣ въ двѣри сына, и оуърши слава божнѣ.' 3 И взнидохъ
въ съ ангѣломъ тако шестине дьнини ·р· и ·п· и пать. И показа ми полѣе, и
въ змига на горѣ камѣне и съпнѣветъ ланътъ единъ отъ морѣа по въса дьни
и землѣа тако сѣно растъ. 4 И рѣхъ азъ, Вароухъ, къ ангѣлоу: 'Господи, пн-
етъ ланътъ единъ отъ морѣа, то како не оскѣдѣетъ морѣе?' 5 Рече ми ан-
гѣлъ: 'Слзиши, Вароуше, Господь Богъ сътвори рѣкъ ·тѣт·: ·а· рѣка естъ дъз-
фена, ·б· дьнесъ, ·г· дьгрѣнникъ, ·д· доунавъ, ·е· ефратъ, ·с· дриътъ, ·з·
Матпоуца, ·н· дринеоуца, ·д· Пелкоури, и нѣхъ естъ ·тѣд·. Тзи възлазѣтъ
въ морѣе, и тако мѣнетъ са ꙗ тѣмъ не оскѣдѣетъ, занеже радегъ срѣдъце
него.'

V

1 И рѣхъ азъ, Вароухъ, ангѣлоу: 'Покажи ми дрѣво, еже прѣльсти ада-
ма.' 2 И рече ми ангѣлъ: 'Егда Богъ сътвори рай и повелѣ Микханлоу съзрати
дзвѣ тзислши и трине ангѣлзи да насадаѣтъ рай, и възсади Микханлъ маслинѣа, а
Гаврилъ ѣбланъ, Оурилъ орѣхъ, Рафанилъ кидоннѣе, а Сатананилъ лозж. И тако-
же въси ангѣли насадиша по униоу рай.' 3 И рѣхъ азъ, Вароухъ, къ ангѣлоу:
'Покажи ми дрѣво, еже прѣльсти змига адама.' 4 И рече ми ангѣлъ: 'Вино-
градаъ, еже насади Сатананилъ. Сего раи проклатъ него Богъ и плодъ него.' 5
И рѣхъ азъ, Вароухъ, къ ангѣлоу: 'Аще въ Богъ проклатъ лозж, то како нъ
нѣ естъ на потреба?' 6 И рече ангѣлъ: 'Правдѣно възпрашаеша ма. Егда съ
твори Богъ потоуъ на земли и ·сѣд· тзислши исполъ погоуѣи и възиде вода прѣ
въше горъ възисонзихъ, ·еѣ· ланътъ надъ горами, възиде вода на породаж и
възѣтъ въсь цвѣтъ ꙗ изнесе отъ породази лозьнъ прѣтъ. 7 И егда отъстапи во
да потоуънага и ѣви са соуша, и изиде Ноеъ изъ ковчуга и обрѣтѣ лозж ле-
жащъ на земли. И въ себѣ помышлѣаше, глаголюа: "Въсадила ѣа бзихъ въ зе-
млѣа? Вѣдѣ, тако отъ сего възкоуѣи адамъ и изгънанъ бзистъ изъ райа. Аще ѣа
въсажаѣ, еда како прогнѣветъ са на ма Богъ?" И прѣклонъ колѣнѣ, и пости
са ·н· дьнини, мола са. И плака са и рече: "Господи, аще въсажаѣ, отъ сего
чьто бдетъ?" 8 И посъла Господь ангѣла своего Сарасанла и прорече рѣмоу:

"Въстани, Ноге, и възсади лозж и прѣмѣни има ꙗеи и прѣложи ѣж на добро." 9
 Нѣ блюди са, Вароуше, ꙗеще ти имаѣ дѣво то зѣлобж своѣж. ꙗеинко по мѣно
 гоу вино пинѣтъ, всѣж зѣлобж творатъ: Ни братъ брата мироуѣтъ, ни отѣць
 сѣина, ни сѣинъ отѣца. Нѣ за зѣлобж винѣнѣжъ бзѣванѣтъ разбон и прѣлобѣзі,
 блаѣз и клѣтвѣзі и тѣтъва и ꙗеинко зѣла вина ради бзѣванѣтъ. 10 Рѣхъ азъ,
 Вароухъ, къ ангѣлоу: 'ꙗеще да прошж тѣ, Господи, ꙗедино слово, ꙗако рече
 ми, ꙗако зѣми пинѣтъ лѣкътъ ꙗединъ отъ морѣа вода на дѣнь. Да колнко ꙗестъ
 урѣво ꙗего, да толико пинѣтъ?' 11 И рече ми ангѣлъ, ꙗако 'Сего урѣво толи-
 ко сѣшоу, адъ ꙗестъ.' 12 И рече ми: 'Хошеш ли, прииди, и покажж ти таинзі
 больша сѣхъ.'

VI

1 И поѣтъ ма ангѣлъ и веде ма отънѣдоуѣже слънъце исхонитъ. 2 И пока
 за ми оржнѣа уѣтворѣнаѣдѣнаѣа, и бѣаѣж кони пламѣнни. Кони же бѣаѣж анѣ-
 ли перѣнати, и на оржнѣи томъ сѣдѣаше уловѣнъ носѣ вѣнѣць огнѣнъ, и носимо
 бѣаше оржнѣе ѡ-ми анѣлѣзі, и се пѣтица лѣтаѣщи ꙗако велика гора ꙗедина.
 3 Рѣхъ азъ къ ангѣлоу: 'Господи, уѣто ꙗестъ пѣтица си?' И рече ми: 'Се
 ꙗестъ хранитель възселенѣи.' 4 И рѣхъ: 'ꙗако ꙗестъ хранитель възселенѣи? По-
 кажи ми.' 5 И рече ми ангѣлъ: 'Си пѣтица, ꙗаже прѣѣз слънъцемъ ходитъ и
 прѣстираѣтъ крилѣ свои и зашиѣтъ огнѣнзіѣа лоуѣа слънъчѣнзіѣа. 6 ꙗще во
 не би си зашѣмала лоуѣу слънъчѣнзіѣихъ, не би трѣпѣлъ на земли родъ уловѣу
 и всѣа тварь отъ пламене слънъчѣнаго. Нѣ повелѣлъ ꙗестъ Богъ сеи пѣтици
 работати възселенѣи. 7 Нѣ виждѣ на десномъ крилѣ, ꙗако пиѣтъ.' И повелѣ пѣ-
 тици прѣстрѣти крилѣ свои, и видѣхъ боуѣзѣзі великзі ꙗако токъ на земли
 ѡ- тѣсѣши; бѣаѣж кѣнѣгзі тѣзі уиѣстѣне злата. 8 И рече ми: 'Проуѣти ꙗ.' И
 проуѣтаѣхъ ꙗ, и глаголаѣхъ сице: 'Ни землѣа мене раждаѣтъ, ни небо, нѣ ра-
 ждаѣтѣа ма крила огнѣнаѣа. Пѣтица иѣтъ ма.' 9 Рѣхъ азъ, Вароухъ: 'Госпо-
 ди, уѣто ꙗестъ има пѣтици сеи?' 10 И рече ми: 'Фвнѣнъ.' 11 И рѣхъ: 'Уѣто
 ꙗестъ?' И рече ми ангѣлъ: 'Мѣнъ небесѣнѣж.' 12 И рѣхъ: 'Да творитъ ли про
 ходъ?' И рече ми: 'ꙗеи, творитъ.' Пѣкзі рече ми: 'Пожѣди, Вароуше, и оуѣзѣ-
 риши слаѣж Божиѣж, и оуѣзѣри, уѣто хоѣтъ бзѣти пѣтица си, прѣтекѣши прѣѣз
 слънъцемъ.' 13 И се бѣаѣховѣ понѣща, бзѣистъ гласъ великъ ꙗако волоѣвъ ѡ-лѣ, и
 потраѣсе са мѣсто, ижеже стоѣаховѣ. И рѣхъ азъ, Вароухъ: 'Уѣто ꙗестъ гласъ
 си, Господи мои?' И рече ми: 'Отѣръзѣнѣтъ ангѣли шѣтъ десѣтъ ѡ-дѣвѣри
 небесѣнзіѣихъ, и разлѣчаѣтъ са свѣтъ отъ тѣмзі.' 14 И заѣде слънъце, и при
 наѣ гласъ, глагола: 'Свѣтодаѣѣѣе, слънъце, даѣж мироу свѣтъ.' Прѣстрѣ пѣ-
 тица крилѣ свои и покрѣзі лоуѣа слънъчѣнзіѣа и покрѣзі крилоѣа, и бзѣистъ гла
 съ ꙗако громъ, и възѣѣа пѣтица, глаголаѣщи: 'Свѣтодаѣѣѣе, даи мироу свѣтъ.'

15 Множе оуслышахъ гласъ пѣтица, и рѣхъ: 'Уто гестъ гласъ тъ?' 16 И рече: 'Се гестъ оубоужаати коурата на земли сѣша. Првочеому гласоу повѣда-
нѣтъ, оубвше: слынце бо възходитъ, и коурата възгласянѣтъ.'

VII

1 И рѣхъ азъ, Вароухъ: 'Много ли поучаетъ слынце?' 2 И рече ми ан-
гѣлъ: 'Отангели коурата възгласатъ домъеже свѣтъ вѣнчаетъ.' И рече ми ан-
гѣлъ: Слышан, Вароуше, велико показашъ ти на ·А· небеси и ·Б· Въ снхъ бо
мѣстѣхъ по небеси ходитъ слынце. Тѣгда дастъ свѣтъ мироу.' И рече ми: 'По-
жди, и видиши славу Божию.'

VIII

1 И прииде слынце безъ вѣнца и ·А· ангѣлъ и ·Б· 2 Тако же пѣтица оу-
нзила. 3 И рѣхъ: 'Господи, како сѣдѣ вѣнць слынуынзи и гестъ оунзила пѣ-
тица?' 4 И рече ми ангѣлъ: 'Вѣнць слынуынзи, како прѣидетъ то днь, въз-
зыхъ ангѣли ·А· и възнесатъ на небо: оснѣрннѣтъ бо са лоува слынуын-
нзи на отъ земли.' 5 И рече ми ангѣлъ: 'Видѣ слынце беззаконна вса въ ми-
рѣ, не трпнтъ блжж, прѣлробоуи, зависть, рѣвность, татѣзѣ, разбоя,
вса, наже неоубоуна Богоу. 6 А пѣтица пакы оунзила гестъ, како редина
отъ пѣтиць мироыннхъ: наже подземлетъ лоува слынуыннѣ огннннѣ, и
тѣмъ оунзила гестъ.' Ангѣли же пакы принесоша вѣнць слыноу. Азъ же, ви-
дѣвъ такъ славу, оубоуашъ са, прнѣгахъ подъ крилѣ ангѣлови. И рече ми ан-
гѣлъ: 'Не бон са, Вароуше, Господь съ тобою, нъ аръзан.'

IX

2 И рѣхъ ангѣлоу: 'Господи, наоучи мя: что гестъ мѣсць?' 3 И рече
ми: 'Подобнъ гестъ женѣ, сѣдаши на оржнѣ колесъници, и сѣтъ волове мь-
стѣ колесъница ·И· ангѣлъ, и таже и волове ангѣли сѣтъ. Образъ мѣсцьнъ
подобнъ гестъ женѣ.' 5 И рѣхъ азъ, Вароухъ: 'Господи, да нѣгда ли нтънѣ
гетъ са?' 6 И рече ми: 'Слыши, Вароуше, гѣгда краснъ едетъ. 7 Нѣгда прѣ-
стѣпи прѣвосъзданнн ѡдамъ, послоушавъ Сатананла гѣгда и змигнѣ са прѣо-
дѣна, не сзкрѣ са, нъ просвѣти са. И прогнѣва са на нь Богъ и отъкрѣ ре-
моу днн да сирзвнтъ.'

X

1 И погнѣтъ мя ангѣлъ слыннн на горѣ великѣ широкѣ, и посрѣдѣ же го-
рѣ въ гѣзеро велино водѣ. 2 И вѣахъ пѣтица отъ всего небеси, нъ не подо-
бнн снмъ, великѣ зѣло, подобнн жеравоу, и вѣахъ нннѣ пѣтица вѣшша
тѣхъ. 3 И вѣпроснхъ ангѣла: 'Господи, что гестъ гѣзеро снмѣ срѣди горѣ и
что сѣтъ пѣтица снмѣ?' 4 И рече ми: 'Се сѣтъ пѣтица наснннѣ, днь и
ночь хвалѣше Бога немлзуно, 5 и водѣ отънрдоуше въземлнѣтъ овлаци и оазъ

ждаатъ по земли, и растеть плодъ.' 6 И рѣхъ: 'Кано глаголюатъ уловѣци, на ко облаци съходатъ въ море и въземлюатъ вода и одъждаатъ?' 7 И рече ми ангелъ: 'Льститъ са родъ уловѣвъ. Вьсѣна бо вода морьскана слана възвѣтеть, да аше би одъждалъ морѣмъ, не би плодъ раслъ на земли. И вѣдите, нако отъ резера того сѣтъ и одъждаатъ облаци.'

XI

1 И възатъ ма ангелъ силъ и несе ма на небо. 2 И показа ми врата велина, и бѣахъ затворена. И рѣхъ: 'И отъвързѣатъ ли са си врата да възидевѣ въ нѣа?' И рече ми ангелъ: 'Не можевѣ възити въ нѣа, дондеже приидеть Михаилъ, кнгоуарь цѣсарства.' И рече ми ангелъ: 'Пожьди, и оузриши славъ Божинъ.' 3 И ожданшема нама, въистъ гласъ съ небесе въшнѣаго, нако громъ тришъдѣти. И рѣхъ азъ, Вароухъ: 'Господи, что рестъ гласъ сли?' 4 И рече ми: 'Съходитъ Михаилъ да приниметь молитви уловѣва.' 5 И се гласъ принде, глагола: 'Да отъвързѣтъ са врата.' И отъвързоша са, и въистъ гласъ велин, пръвааго вашъ. 6 И принде Михаилъ, и сѣте и ангелъ, иже вѣ съ мно нѣ и поклони са немоу. 7 И видѣхъ и дръжаща хранильницъ велинкъ сѣло, и гладъ бина неа вѣ велико отъ небесе до земли и ширина неа велико отъ въстона до запада. И рѣхъ: 'Господи, что рестъ, жеже дръжитъ Михаилъ?' 8 И рече ми: 'Се рестъ, идеже въходатъ молитви уловѣва.'

XII

1 И се ми глаголюшоу, придоша ангели, носаще дарзи плънзи цвѣтина. 2 И рѣхъ: 'Господи, кто си сѣтъ?' 3 И рече ми: 'Си сѣтъ ангели, иже въ области уловѣвни сѣтъ. 4 И принемлетъ дарзи отъ нихъ Михаилъ и въложитъ на въ хранильницъ.' 5 И видѣхъ дроугъти ангелъти, приносаще дарзи, и бѣахъ оу нзили и не смѣнахъ приближити са, зане не имѣахъ правила. 6 И възва Михаилъ, глагола: 'Приндѣте и въз, ангели. Како принесосте, тако принимѣте.' 7 И плака са Михаилъ много, наплънзи хранильницъ.

XIII

1 И видѣхъ ннзи градъша и плающа са, и трепетѣахъ съ страхомъ, глаго люше: 'Лютѣ намы, ограченъимъ, нако въ непрѣгазнина мѣста и уловѣкъ дан ни въихомъ, и хотѣли виномъ отити отъ нихъ, аше възможно.' 2 И рече Михаилъ: 'Не възможете отити отъ нихъ, нъ ръцѣте ми, что хочете.' 3 И рѣша не моу: 'Молимъ ти са, Михаиле, научальниче нашъ, прѣстави нзи отъ нихъ: не мо жемъ бо съ непорокъливъимнн уловѣнкн, несъмыслънъимнн прѣбъивати. Како въ цркъвъ примѣгнатъ жензи ихъ и отатъдоу изводатъ на на ръвности и на блѣ дзи и на зависти, и на ина много тѣшатъ са, раже тзи съвѣси, прѣславне.' 4 И отвѣща Михаилъ и рече: 'Потръпите, дондеже въпросъ Бога, что велитъ

о васъ. '

XIV

1 И възиде Михаилъ, и затвориша са врата, и възиде громъ, тако се лова ѿ. 2 И рѣхъ изъ ангѣлоу: 'Уто несть гласъ?' Иже рече ми: 'Се нѣинѣ приноситъ Михаилъ молитви уловѣна.'

XV

1 И въ тѣ часъ сѣиде Михаилъ и принесе пръвѣимъ ангѣлошъ плѣни мнлости. 2 И рече: 'Приидѣте, ангѣли, и приимѣте мнлости. Юкоже принесосте молитви изъ Богоу, тако и приимѣте, юкоже просатъ молитви уловѣни и прошенна ихъ, юкоже и ти.' 3 И пакы въззва Михаилъ: 'Приидѣте въ, ангѣли, иже дары приеносте по малю. Юкоже принесосте, такоже и приимѣте, тако же принесоша вамъ уловѣни молитви. Повѣдаите же и не лѣните са, нъ молитвонъ въ сватѣи црькви припаданѣе.'

XVI

1 Пакы призвавъ Михаилъ онъ ангѣлы плаущаѣ: 'Приидѣте и въ, ангѣли, и приимѣте прошенна, юже прорече Господь за уловѣни онъ: и несть въ повелѣно отити отъ нихъ. 2 Нанесѣте имъ болѣзни и язъи и грѣи и глѣсѣница и прѣги и тжм, громъ и градъ, и бѣси уда ихъ издавите, зане не боѣтъ са Бога и не приходатъ въ црьквѣ, и въ молитвѣ мѣсто клатѣ имъ принесѣте и неначинани добра и оувинства.' 3 И приемъше ангѣли повелѣна имъ отъ Михаила, трепещѣе и радоуѣше са идѣхъ. 4 И рече ангѣлъ изъ мнѣ: 'По повелѣнию владычюноу азъ тебѣ глаголю, Вароуше, стани о деснѣхъ странѣ и виждь славу Божию и виждь покоища правѣднѣихъ, славу и радость и веселие, словословие, и виждь мженина нечѣстивѣихъ, плачу и въздѣихъ ние, рѣданне и урѣв неосъипаѣи. 5 Несть гласъ ихъ до небесе и зовѣшъ "Поимлоуи нѣи, Боже!" 6 И рѣхъ азъ, Вароухъ, изъ ангѣлоу: 'Господи, кто си сѣтъ?' 7 И рече ми: 'Си сѣтъ грѣшници, прѣзърѣвше заповѣдь Божию.' 8 И рѣхъ изъ ангѣлоу: 'Повели ми, Господи, да са плачу за нѣ.' 9 И рече ми: 'Плачи, Вароуше, за прѣвозданаго уловѣна Адама.'

XVII

1 И приде гласъ съ небесе, глагола: 'Снесѣте Вароуха на лице земли да сѣкажетъ сѣиноу уловѣуекимъ, юже видѣ и слыша, и въса тиннѣ прѣдасть геноу. 2 Богоу же нашему слава, нѣинѣ и присно и въ вѣки вѣкомъ.

АМИНЪ